

TYÖVOIMA- JA ELINKEINOKESKUKSET

Ohjaus- ja johtamisjärjestelmien toimivuus

Valtiontalouden tarkastusvirasto on suorittanut työvoima- ja elinkeinokeskusten (TE-keskusten) ohjaus- ja johtamisjärjestelmien toimivuutta koskeneen tarkastuksen.

Tarkastuksessa on arvioitu TE-keskusministeriöiden yhteistyötä uudistuksen toteutuksessa ja TE-keskusten ohjauksessa, TE-keskusjohtajan asemaa ja siihen liittyviä toimivaltakysymyksiä, TE-keskusten johtoryhmätyöskentelyä sekä osastojen välistä yhteistyötä.

TE-keskusuudistus pohjautuu valtioneuvoston vuonna 1995 asettaman Aluehallinto 2000 –hankkeen ehdotukseen valtion aluehallinnon uudistamisesta. Viidentoista TE-keskuksen toiminta käynnistyi 1.9.1997. Vuoden 2000 alusta TE-keskukset aloittivat toimintansa itsenäisinä tilivirastoina.

TE-keskusuudistus on ollut vaativa ja moniulotteinen prosessi, jonka eteenpäin vieminen on merkinnyt siihen osallistuneille viranomaisille niin ministeriötasolla kuin yksittäisissä TE-keskuksissakin huomattavaa lisätyötä normaalin virkatyön ohella. Useiden uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on edetty määrätietoisesti ja tavoitteet on osin saavutettukin. Monissa uudistuksen yksityiskohdissa on edetty tarkastusajankohdankin (vuoden 2000 loppu) jälkeen TE-keskusuudistusta edistävään suuntaan.

TE-keskusuudistus ei kuitenkaan ole edennyt siten, että kaikkia uudistukselle asetettuja tavoitteita olisi saavutettu. TE-keskusministeriöt (kauppa- ja teollisuusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työministeriö) eivät ole riittävässä määrin keskustelleet TE-keskusten keskeisistä substanssikysymyksistä. Yhteistyö on tähän saakka keskittynyt lähinnä hallinnollisiin kysymyksiin. Ministeriöiden ei juuri havaittu tehneen uudistuksen tavoitteisiin pyrkivää, päämäärätietoista kehittämissyhteistyötä.

Uudistusta on toteutettu kauppaja teollisuusministeriön johdolla, joka toimii TE-keskusten yleishallintoviranomaisena. Erään ongelman TE-keskusten kehittämisen kannalta muodostaa se, ettei yleishallintoviranomaisen tehtäviä kuitenkaan ole tarkemmin määritelty. Tämä on johtanut TE-keskusten ohjauksessa työnjaollisiin ongelmiin ministeriöiden välillä.

TE-keskusten ohjauksen ja kehittämisen suunnasta puuttuu TE-keskusministeriöiden yhteinen näkemys. Tämä näkyy erityisen hyvin muun muassa tulosohtausprosessin toteutuksessa. Työnjakoon liittyvät ongelmat ministeriötasolla heijastuvat TE-keskusten johtamisessa sekä osastojen toiminnassa ja yhteistyössä.

TE-keskusten yritysosastoilla olevilla teknologiayksiköillä ei näytä olevan juuri enempää yhteistyötä TE-keskusten tai sen yritysosastojen kanssa kuin ennen uudistustakaan. Alueelliset teknologiayksiköt toimivat Teknologian kehittämiskeskuksen (Tekes) ohjauksessa. Kuitenkin ne saavat resurssinsa TE-keskuksesta. Toiminnallisesti tämä ei ole paras mahdollinen organisointimalli. Teknologiayksiköiden ohjaus ja resurssit tulisi sovittaa nykyistä paremmin yhteen muun TE-keskustoiminnan kanssa.

Myöskään maaseutu- ja työvoimaosastojen toimintaan uudistus ei ole tuonut tavoiteltuja synergiaetuja eikä sillä ole ollut myöskään positiivisia vaikutuksia osastojen käytännön toimintaan. Osastojen yhteistyö on TE-keskuksissa edelleen vähäistä johtuen osastojen hyvin erilaisista toimintakulttuureista ja erilaisista asiakaskunnista.

TE-keskusjohtajien asema on selvästi vahvistunut syksyllä 2000 voimaantulleeseen asetusmuutoksen myötä. Johtajalla on nimitystoimivallan ja asioiden ratkaisemista koskevan toimivallan suhteen mahdollisuudet johtaa keskusta haluamaansa suuntaan. Johtajan valta ei silti edelleenkaan ulotu täysimääräisenä teknologiayksiköiden ja työvoimatoimistojen suuntaan, vaikka johtajalla kuitenkin viime kädessä on vastuu koko TE-keskuksen toiminnasta ja tuloksellisuudesta.

Tietohallinto on eräs TE-keskusten merkittävä sisäinen toiminto, jota tarkastuksessa käsiteltiin esimerkinomaisesti yksityiskohtaisella tasolla. Tietohallintoon liittyvissä toiminnoissa ilmenevät samat ongelmat kuin muissakin TE-

keskusten toiminnoissa. Tietohallintotoimintojen ohjauksen yhtenäistäminen on edelleen toteuttamatta. Tietoturvallisuuden taso on TE-keskuksissa erittäin vaihteleva ja eräin kohdin epätydyttävä. TE-keskusten uusien tietojärjestelmien käyttöönotto on alkaneella EU-ohjelmakaudella viivästynyt, mistä on aiheutunut merkittävää haittaa TE-keskusten eri osastojen toiminnalle. Tavoitteena ollutta yhteisten tietojärjestelmien käyttöä ei ole saatu aikaiseksi.